

Commissie Werk en Inkomen

Groningen, 17 januari 2014

Betreft: reactie Cliëntenraad Groningen op de nota: met elkaar voor elkaar, naar een gebiedsgebonden aanpak van het sociaal domein. (agendapunt B1 v/d agenda van 22 januari 2014)

Geachte leden van de gemeenteraad,

De CR-Groningen beschouwt de voorliggende nota ‘Met elkaar voor elkaar’ als een (voorlopig) sluitstuk in een lange reeks nota’s (‘Samen sterk in stad’, ‘3D-nota’, ‘Groningen voor elkaar’ en ‘Jeugd; ieders zorg’, etc.) bedoelt als onderbouwing en (mogelijke) invulling van de cultuuromslag in het Sociale Domein.

Naar onze mening illustreert deze duizelingwekkende, omslachtige en op punten overenthousiaste nota de enorme gemeentelijke worsteling om het “slechte nieuws te voorzien van een cadeauverpakking”. De ‘Kanteling’ is in onze ogen simpelweg ingegeven door het overheids-faillissement als gevolg van de zaligverklaring van de private marktwerking in de jaren ’90. In dit licht wordt het oppoetsen van een aanzienlijk verlies aan sociale zekerheid tot een hypothetische winst voor de burgerlijke autonomie niet alleen grotesk, maar vooral ook overbodig. Daarvoor staat de nota ook té bol van ‘hoop, vertrouwen, goede wil, unieke mogelijkheden, onzekerheden en onbeantwoorbare vragen. En van abstract ideologisch slogans zoals b.v. “Vernieuwing van het Sociale Domein (VSD) in samenwerking met het maatschappelijk middenveld(?)”, “de invoering van de “burgerlogica(?)” en “een collectieve belangenbehartiging d.m.v. regie-bij-de-cliënt”.

De link tussen ‘zelfredzaamheid’ en ‘samenredzaamheid’ mondt per definitie uit in een ingewikkelde dubbelzinnigheid: de burger regelt zijn eigen zaken én die van medeburgers. In de dagelijkse praktijk zal deze ‘nieuwe’ burger permanent de keuze moeten maken in welke van de twee hij zijn tijd en energie in kán en wil steken. Deelname van de individuele burger aan ‘Met elkaar voor elkaar’ zal uiteindelijk worden bepaald op basis van het inkomen: de sociaaleconomisch draagkrachtigen zullen oplossingen zoeken in o.a. de inkoop van private zorg en het adequaat aanboren van een breed en efficiënt eigen netwerk. De brede groep van ‘sociale minima’ daarentegen zal steeds afhankelijker worden van de concreet gerealiseerde samenredzaamheid in hun eigen wijk. In combinatie met de aangekondigde afname van professionele ondersteuning en specialistische zorg kan dit er toe leiden dat op termijn de leefomstandigheden van de groep problematische vormen aannemen.

De kernkritiek van de CR is, samengevat, dat in het Sociale-Domein-Nieuwe-Stijl geen rekening wordt gehouden met uiterst relevante inkomensverschillen. De financieel zwakke startpositie (o.a. armoede) van de sociale minima zal in negatieve zin inwerken op zowel de zelfredzaamheid als de samen-redbaarheid. De beschikbare ‘eigen kracht’ zal voor een belangrijk deel ingezet moeten worden in het oplossen van de eigen sores en zodoende minder gericht kunnen zijn op die van anderen.

De Cliëntenraad heeft de volgende vragen en opmerkingen bij de nota:

- Blz.4: In de visieparagraaf wordt gesteld dat kwaliteitswinst het best kunnen worden bereikt door de basisondersteuning wijkgericht met behulp van de directe leefomgeving en actieve inwoners aan te bieden. Uit onderzoek is gebleken dat de privacy-gevoeligheid van de hulpvrager toeneemt als de hulpverlener in dezelfde in dezelfde wijk woont.
- Blz. 4: De veronderstelde relatie tussen langer in de vertrouwde omgeving wonen en een afname van het gebruik van de huidige specialistische zorg is optimaal wensdenken.
- Blz. 4: Het is opmerkelijk dat de gemeentelijke inzet van het “mee-ademen met wat de burger nodig heeft” bestaat uit het minder problematiseren en meer zoeken naar praktische oplossingen om de zelfredzaamheid te bevorderen. Hoe eenvoudig kan het zijn?
- Blz. 5: De gemeente streeft naar een scheiding van beleid en uitvoering en een gebiedsgerichte besturing, organisatie en uitvoering. In hoeverre maakt deze ‘kunstmatige’ scheiding een adequate monitoring en evaluatie van de praktijk nog mogelijk.
- Blz. 6: In hoeverre is de Dienst SoZaWe deskundig en bevoegd om “normalisering en ontmedicalisering van de zorg” tot haar taken te gaan rekenen?
- Blz. 6: Houdt de stelling dat ‘Stadjers langer zelfstandig kunnen blijven wonen’ ook rekening met de mensen die het daar in alle redelijkheid mee oneens zijn?
- Blz. 6: Er wordt gestreefd naar een zo minimaal mogelijk aantal dienstverleners per huishouden. Betekent dit een reductie van specialistische zorg de introductie van de multifunctionele ondersteuning en zorgverlening?
- Blz. 7: Wat zorgen baart is dat evaluaties zullen worden verricht op basis van slechts acht indicatoren (4 “toenames” en 4 “afnames”). Wordt er in de evaluaties rekening mee gehouden dat tijdens het proces mogelijk een reeks andere indicatoren van belang kunnen zijn om tot een afgewogen eindoordeel te komen?
- Blz. 8: De sociale wijkteams bestaan uit T-shaped professionals (betekent: ‘breed en diep’) die even generalistisch als specialistisch zijn geschoold. Schuilt hierin niet het gevaar van ongewenste ‘middelmatigheid’?
- Blz. 8: De sociale wijkteams “werken nauw samen met” de flexibele schil van beroepskrachten en inwoners. Hoe flexibel is het sociale wijkteam als het gaat om de deskundigheidsbevordering van de vrijwillige buurtbewoners en in hoeverre garandeert de flexibele inzet van zowel beroepskrachten als vrijwillige buurtbewoners een efficiënte bezetting van de wijkteams?
- Blz. 10: Kenmerkend voor mensen met psychosociale problemen is dat zij daarmee niet gemakkelijk naar buiten treden. ‘Met elkaar voor elkaar’ rekent op een serie “ogen en oren” in de wijk om over te kunnen gaan tot het leggen van ‘actief contact’. De grote vraag is of al deze ogen en oren vanwege de privacy- gevoeligheid zomaar vanuit eigen perspectief allerlei gevoelige informatie bij het wijkteam kunnen/mogen deponeren.
- Blz. 10: De regie v.w.b. de samenredzaamheid kan in principe bij elk van de deelnemende partijen (aanvrager, netwerk, medewerker of cluster) worden gelegd. Hoe wordt bepaald welke van de genoemde spelers de werkelijke regisseur wordt?

Tot slot. (Veranderagenda).

- Blz. 15. Allereerst moet er nog duidelijkheid komen over ‘de weg waarlangs de vernieuwing van het maatschappelijk domein plaatsvindt, de inschatting van de eigen positie, de gevolgen voor de instellingen en de inwoners van de Stad’. Voor de CR is het belangrijk dat de antwoorden op al deze punten in direct overleg met de wijkbewoners worden geconstrueerd. Het zijn ten slotte zij die de verantwoordelijkheid moeten nemen en zelf moeten bepalen wat er nodig is.
- Blz. 18. De gemeente stelt dat het niet voor de hand ligt om de organisatie van Met elkaar voor elkaar onder te brengen in haar ambtelijk apparaat. Tegelijkertijd wil de gemeente wel een ‘governance’ structuur in handen krijgen om redelijkerwijs te kunnen monitoren en sturen. Als mogelijke organisatievormen worden genoemd: consortium, coöperatie en een hoofdaannemer/ onderaannemers. De knellende vraag is nu: komt de organisatie van ‘Met elkaar voor elkaar’ in handen van een Private Onderneming of wordt het een ‘Coöperatie-van-Samenreddenden?

Met vriendelijke groet,

John Wind
Voorzitter Cliëntenraad Werk en Participatie Groningen.